

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja c. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krona.

Udje družbe prispevajo na leto 2 kroni.

Udje dobé list zastoj.

Vsebina: Razglas. — Nove štajerske agrarne postave in agrarne oblasti. — Napake pri pridelovanju semenskih sort in poskusnem gnojenju. — Kako naj ravnamo s trsi, ki jih je toča potolkla. — Letošnja košnja. — Pokončevanje trsnega zavijača. — O krmljenju svinj. — Iz razprav osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem. — Češki mlinarji proti terminski kupčiji. — Zborovanja podružnic. — Iz podružnic. — Uradno. — Zadruga: Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Tržna poročila. — Oznanila.

Razglas.

Podružnice — društva!

Dokler izhaja „Gospodarski Glasnik“ samo vsakega 1. in 16. v mesecu, prosi uredništvo uljudno, da se vpošljejo društvena poročila in objave vsaj nekaj dni prej, predno izide zadnja številka pred onim dnevom, ki ima objaviti. V zadnjem času je prišlo par poročil in oznanil za 12. junija n. pr. takrat, ko se je list že tiskal, torej prepozno za nas, če se pa objavi v prihodnji številki, prepozno za stvar.

Uredništvo.

Nove štajerske agrarne postave in agrarne oblasti.

(Dalje.)

2. Postava o zlaganju kmetijskih posestev.

Ker ta postava za živinorejske kmetovavce ni tako zelo važna kakor prej obravnavana, zato jo bomo tukaj samo na kratko posneli.

Vsakemu kmetu je zelo dobro znano, kako težko je umno gospodariti s posestvom, ki je raztrošeno v različnih kosih tu in tam; pred vsem prihaja tukaj dvoje v vpoštev: oblika teh zemljišč in njih oddaljenost od kmetijskega doma. Če so parcele zelo oddaljene od domačije, zelo dolge in ozke, jih je zelo težavno obdelovati in stroški za delo so neprimerno veliki.

Pri zlaganju (komasaciji) skušamo te različne, posamezno ležeče parcele tako razdeliti in zameniti, da dobe za gospodarstvo bolj primerno obliko in da pridejo bliže domačije.

V ta namen se vsa zemljišča, ki prihajajo pri kakem takem zlaganju v vpoštev, najprej določijo po svoji vrednosti, nato pa se združijo vsa v eno, iz katerega dobi potem vsak udeleženelec svoj del, ki mora biti zanj bliže, imeti ugodnejšo obliko in seveda isto vrednost kakor prejšnji njegovi posamezni deli; to zlaganje opravljajo strokovnjaki agrarnih oblasti po natanko urejenem načinu; seveda se pri tem opravijo tudi vse potrebne naprave, gospodarske poti, dovozi, vodovodi, zboljšave i. t. d.

S tem, da se zložijo in uredijo zemljišča, se enako zložijo in uredijo tudi vse prejšnjimi zemljišči zvezane pravice in dolžnosti.

Torej je tako zlaganje zelo primerno za to, da se povzdigne vrednost zemljišč, ki leže v ravnini, celih občin in vasi.

Prostor nam žalibog ne dopušča, da bi podrobneje opisovali vso to zanimivo zlaganje, ki je zelo komplicirano*; omenimo samo še, da so se s tem zlaganjem — kakor nas prepriča že preprost pogled na karto — posebno na Nižjem Avstrijskem na polju Morave dosegli zelo lepi uspehi.

(Pride še.)

Napake pri pridelovanju semenskih sort in poskusnem gnojenju.

Za poskusno pridelovanje žitnih sort in poskusna gnojenja treba mnogo vestnosti in precej inteligence. Jaz bi na vprašanje „Kdo naj dela take poskuse?“ skoro naravnost odgovoril: Le praktično in teoretično izurjeni kmetovavci; sorte lahko poskuša pridelovati praktik, dočim lahko vrši poskusna gnojenja le poklicani zastopnik kmetijskih znanosti.

Pri poskusnem pridelovanju raznih žitnih vrst niso mali pogreški tako usodni kakor pri poskusnem gnojenju. Pri prvem gre pred vsem za porabnost sorte (primerjanje sort) in kolikor zadeva gnojenje, za določitev, koliko gnoja potrebuje zemlja; poskus ima bolj lokalno vrednost. Pri gnojenju pa gre za to, v kateri obliki se rastlinam z največjim in najboljšim uspehom dajejo razne redilne snovi (primerjanje učinka).

Glavni pogreški pri poskusnem pridelovanju sort so:

Taki poskusi se lahko naredo sicer neodvisno eden od drugega, vendar pa se naj pod nadzorstvom izvedenega strokovnjaka delajo v večji meri in večjem številu ko dosedaj, v zvezi z drugimi.

Zemlja navadno ni na vseh poskusnih parcelah enaka, tako da so pridelki netočni. Kjer ima zemlja še le kratek čas istega lastnika, tam se naj dobro preišče; ker se navadno taki poskusi vrše le tri leta, je prav lahko mogoče, da se tudi pri vestnem opazovanju to ali ono prezre. Če je svet napet, morajo biti vse parcele enako nagnjene ali položene.

Večkrat pred poskusom ni bilo gnojenje dovolj enakomerno ali si pridelki

niso sledili v pravi vrsti, na kar pa treba paziti.

Gnoj se naj določi po krajevnih razmerah; kakor meni Fruhwirth, tudi tedaj, če se taki poskusi vrše sočasno na večih posestvih. Hlevski gnoj se najboljšo pospravi preko dolžine poskusnih parcel povprek in ne po dolgem. Pri trošenju umetnih gnojil s stroji se večkrat napako obrača v parceli namestu zunaj.

Glede setve treba pomniti. Z roko naj seje le izurjen sejavec. Pri sejanju ob mejah mora sejati sklonjen, natanko ob napeti vrvi; samoumevno je, da se mora vsa množina spraviti na svojo parcelo. Če sejemo s strojem, se moramo najprej prepričati, ali je stroj res pravilno reguliran, ali seje v resnici toliko, kolikor je treba posejati. Skoro vedno se pozabi ostanek, ko je parcela posejana, shraniti v posebni vrečici in za kontrolo stehtati. Da moramo v stroj vsipati več ko določeno množino, to je samoumevno, sicer stroj na koncu ne seje več pravilno.

V zemljo moramo spraviti seme, kakor je navada, vendar pa skrbno in enakomerno. Vsa pota se morajo po vrvi urediti. Plevel se mora povsod enakomerno trebiti. (Obrni brano zunaj!)

Rast moramo skrbno, pogosto in pregledno opazovati, da se vemo pozneje ravnati.

Žetev je navadna, ko je žito žolto zrelo, pri ječmenu in pri piri pa v času mrtve zrelosti. Na noben način pa ne smemo, kar se v praksi večkrat zgodi, žeti vseh parcel naenkrat, ampak vsako zase tedaj, ko je zrela. To velja posebno tudi za poskuse z gnojenjem, o katerih bomo pozneje na kratko govorili. Vsa druga opravila se vrše oprezno in z ozirom na krajevne običaje.

Glede tehtanja velja, kar smo spodaj rekli. Tudi tehtanje se ne vrši vedno točno in z ozirom na napake.

Kar smo doslej navedli, to velja seveda tudi za poskuse z gnojenjem. V naslednjem hočem omeniti le par posebnih reči, ki zadevajo gnojenje in ob enem pokazati, da takih poskusov ne sme delati praktik, če naj bodo porabni.

Tukaj so, na kratko naštet, najbolj navadni naslednji pogreški:

Navadno ni vrsta pravilna, poskusne parcele so neprimerno izbrane, večkrat

* Več o tem išči v Gospodarskem Glasniku leta 1909., števil. 2., str. 9.

sploh ni kontrolnih parcel, ki pa bi jih moralo biti več; množina gnoja je za rastline nezadostna; tehtanje na polju se izvrši netočno, poskus pridelka doma pa se navadno sploh ne izvrši.

Analiza prsti, ki pa je brez laboratorija nemogoča, je pri poskusnem gnojenju zato neizogibno potrebna, da lahko izračunamo, koliko redilnih snovi naj damo vsakemu poskusnemu kosu, da bo na vseh kontrolnih kosih enako mnogo redilnih snovi. Množina redilnih snovi mora pri poskusih z gnojenjem, kjer hočemo dognati učinek kakega gnojila, biti vendar povsodi enaka, samo njih oblika je lahko različna. Če pa hočemo res imeti na vseh poljih enako mnogo redilnih snovi, potem moramo vendar vedeti, koliko jih že imajo.

Pri tem pa ne smemo pozabiti na to, da mora dobiti rastlina vseh redilnih snovi v zadostni meri. Kako naj določimo učinek kakega gnojila, n. pr. gvana, pri pesi, če tej pesi, ki je kalija lačna, dajemo premalo kalija, ne da bi pomislili, da moramo pesi ravno kalij dajati in da ima gvano le kaka 2 odstotka kalija. Tukaj se skoro največ greši in vendar smo videli, da treba prevdarka.

Zakaj jemljete za poskuse skoro vedno ječmen, ki se tako težko zadovolji?

Kdor je prekomoden, da bi stehal ves pridelek vsake parcele, ta naj take poskuse rajši opusti. Tudi se moramo ozirati na mesta, ki niso obrodila. Posamezne parcele se, kakor je pač gnoj, različno hitro zazorijo; zato je, kakor smo že zgoraj omenili, popolnoma napačno žeti vse parcele ob istem času.

Nazadnje ne smemo opustiti preiskav v laboratoriju. Tako piše profesor dr. Wein: „Sam poznam slučaj, da je pri nekem poskusnem gnojenju z dušikom žveplenokisli amonijak na videz boljše učinkoval ko soliter; ko pa smo po preiskavi pridelka dobili natančnejše podatke, sta bila učinek žveplenokislega amonijaka in solitra v razmerju 80:100: — Tukaj bi torej samo tehtanje na polju dalo napačne podatke.“ — Sem spada tudi preiskovanje, katero množino vode ima pridelek. Večkrat se namreč pokaže, da je dobiček sama voda.

V podrobnosti se tukaj ne bomo spuščali. S temi vrsticami smo hoteli samo opozoriti na največje napake pri takih poskusih in ob enem povdariti, da se naj praktiki ne pečajo s poskusnimi gnojenji. Pač pa se naj vrše poskusna sajenja žitnih vrst v večjem številu ko doslej, pa točno in vestno.

Steppes.

Kako naj ravnamo s trsi, ki jih je toča potolkla.

(Poročilo deželne sadjerejske in vinorejske šole v Mariboru.)

Z nevihtami v zadnjem času je tu in tam prišla tudi toča, ki je trsje bolj ali manj poškodovala. Kako bo vreme v prihodnjih mesecih, tega seveda s sigurnostjo ne moremo napovedati; kakoršno pa je bilo dosedaj, nam kaže, da se moramo bati toče. Torej je prašanje, kako naj ravnamo s trsi, ki jih je toča potolkla, da popravimo škodo, kolikor se da, pač zelo važno. Torej hočemo v naslednjih vrsticah podati nekaj nasvetov o tej stvari.

Toča je bila maja ali pred sredo junija.

Če je bila toča drobna in ne pogosta, je poškodovala samo nežnejše zelene poganjke in raztrgala listje. Ta škoda se popravi sama brez naše posebne pomoči in ne ovira trsa v njegovi nadaljnji rasti. Pač pa moramo trsje takoj poškopiti, če tega še nismo opravili.

Če pa so poganjki in listi tako pobiti, da so ostali samo kratki koceni, potem jih moramo do zadnjega ali dveh očes z ostrim nožem prirezati. Potem se razvijejo novi poganjki, ki lahko do zime še dozoriyo in dajo drugo leto rodni les. Iz trsa poženejo tudi novi poganjki, ki pa jih moramo toliko potrgati, da ne zraste koš, v katerem bi poganjki ovirali eden drugega v rasti. To delo je potrebno, da uredimo rast poganjkov; tudi so skušnje pokazale, da dá tak vinograd drugo leto, če je pravilno obrezan, pridelke, kakor bi se mu prejšnje leto nič ne zgodilo. Kjer vidimo na blede zelenem listju in redkih, bornih poganjkih, da nima trs v zemlji dovolj hrane, ga moramo izdatno pognojiti z duščevim gnojem, ki hitro učinkuje, da lahko požene nove poganjke. Najboljše je, če damo 2 do 3^c cente čiliskega solitra na hektar ali pa, kjer je to možno, gnojnice. Čilski soliter se med vrstami enakomerno razdeli in pokoplje, gnojnica pa se da ali vsakemu trsu posebe (prej ga moramo malo odkopati) ali pa se oprezno vlije v grabe, ki smo jih naredili, kjer potem zleze v zemljo in se enakomerno razdeli. Da ohranimo nove poganjke zdrave, jih moramo takoj oškropiti in po potrebi tudi žveplati.

Toča je bila od srede junija do konca julija.

Če je bila drobna in redka, potem velja to, kar smo doslej povedali.

Večja škoda je navadno na mehkih zelenih mladih vršičkih, ki jih toča odtrga ali odbije, dočim trpe drugi, že leseni deli ob kavrnih, listju in poganjkih razmeroma manj. V tem slučaju pustimo trs sam pri miru, pač pa ga takoj poškopimo, da se v rane ne zatrosi peronospora. Na mladih poganjkih poženejo popki, ki so bili sicer namenjeni za prihodnje leto, trs dobi malo divjo, košato in neredno podobo. Pri vezi in v pletvi pustimo najboljši in najprimernejši poganjek, vse druge pa prikrajšamo do enega ali dveh listov.

Če je trs tako poškodovan, se razvijejo na teh novih poganjkih novi grozdi, martinščaki, ki ne dozoriyo. Na spodnjih delih, ki so še ohranjeni, pa najdemo zrelo in napol zrelo grozdje, zrelo seveda niže, na kar moramo pri trgatvi paziti, da ne beremo z zrelim grozdem vred tudi nezrelega.

Gnojenje v tem času ni več primerno, ker po njem brstje in poganjki predolgo rastejo in počasi zorijo. Pač pa je dobro, če trsje pravočasno in dovolj škropimo in po potrebi tudi žveplamo.

Toča je bila avgusta ali pozneje.

V tem času toča že ni več tako nevarna. Škoda je v izrednih slučajih velika le na listju in mečjih poganjkih. Tudi grozdje, ki ni skrito, se poškoduje. Kjer nismo o pravem času porezali vitovja, je škoda manjša, ker je bil trs ž njim za-

varovan. Rane se pri tem poznem poškodovanju trsa sicer neredno zacelijo, zimski popki pa se bodo le redkokedaj in le deloma odprli. Če pa se vendar odpro, potem dobimo nove poganjke na bolj poškodovanih vršičkih, na spodnjih delih trsa pa ne. Poškodovane jagode se semrknejo, posuše in pred branjem odpadejo; če je grozd na peclju zadet, se posuši. V tem času nam pomaga le takojšnje škropljenje, ki je naravnost potrebno, da posebno mlajšega listja ne napade peronospora. Dobro je tudi, če vitovja pred Veliko Gospojnico ne posekamo, ker varuje spodnje dele trsa in grozdje pred točo.

Če pa je bila toča pogosta in tako huda, da je poškodovala tudi starejše dele trsa, mu olupila skorjo, potem moramo najprej popolnoma odrezati vse dele, ki niso več za nobeno rabo. Če je bila toča tako zgodaj, potem požene trs še iz starih, nepoškodovanih delov poganjke, ki jih moramo, ko so kakih 20 cm dolgi, primerno razredčiti in s skrbnim škropljenjem in žveplanjem skušati ohraniti zdrave. V ugodnem slučaju lahko trsu tudi pomagamo s primernim gnojenjem. Seveda se bo letos in še prihodnje leto škoda poznala na pridelku. Naša glavna skrb in naloga pa bo, da si ves trs prenovimo in pomladimo.

Če pa je tako huda toča zadela trs precej pozno, potem bo sicer pognal, a poganjki ne bodo tako daleč dozoreli, da bi lahko brez škode prezimili. Na vsak način pa bomo obirali poganjke, škropili in trs, predno bodo prišli hudi jesenski mrazi, tako daleč zasipali, da bodo spodnja očesca novih poganjkov pokrita s prstjo in tako varna pred mrazom. Tako oslabiljene vinograde zelo povzdignemo, če jih v jeseni, ali najpozneje v zgodnji spomladi krepko pognojimo.

Fr. Zweifler.

Letošnja košnja.

(Izviren spis.)

Ze dolgo let ni bilo za travnike tako primerne pomladi kakor je bila letos. In trave so zrastle lepo in visoko, da nam je srce igralo, in mislili smo si, letos ne bo pomanjkanja krme. Pa kaj, preveč veselja na enkrat ne sme biti in tako se nam je s čemernim obrazom približal mesec juni, ki se odlikuje s svojim slabim vremenom. In vsa ta lepa sočna trava in polna detelja, ki čaka mladega kosca, čaka zaman in mineva ji cvet. Vsem onim pa, ki so pokosili, gnije na travniku.

Iz tega vzroka bo prišlo letos mnogo slabo posušene krme skupaj, ki se lahko pokvari. Da se to prepreči, priporočamo da se taka krma enakomerno soli. Saj solimo tudi meso in druga živila iz tega vzroka, da se nam ne pokvarijo. Seveda moramo držati pravo mero, ker bi preveč ne bilo dobro. Na 100 kg denimo približno 100 g soli, torej na veliki voz, ki tehta 10 metrskih stotov po 1 kilo soli. Najboljše je, če se izvrši solenje pri zbaševanju vozov, tako da se zmeče seno v plasti, ki se enakomerno solijo. Ta sol se pri vrenju sena razdeli po senu, tako da živalim ni treba posebej soli dajati, kar pomeni v mnogih slučajih prihranitev časa.

Če bo slabo vreme še dolgo trpelo, večkrat krme niti tako daleč posušiti ne bomo mogli, da bi se dala spraviti. V tem slučaju bi priporočali napravo rjava-vega sena, kakor delajo to n. pr. na Bavarskem, kjer vsled slabega vremena ne utegnejo posušiti sena. Pri tem načinu pustijo travo dobro oveneti, in ko je na pol suha — listje že nekoliko šumi, bilke so pa še zelene — stlačijo jo dobro v velike kupe. Glavno je, da se krma dobro shodi in tako stisne, da ne ostane nikjer nič praznega prostora. Od zgoraj se napravi streha iz slame proti dežu. Najbolj primerna velikost teh kupov je takšna, da gre približno 20 metrskih stotov krme vanj.

Čez nekaj dni se krma močno ugreje, in sedaj je treba nekoliko paziti; če se krma preveč segreje, to je čez 100° C, tedaj zogleni in zgubi na vrednosti. Treba je torej od časa do časa pogledati s pomočjo termometra, da toplota ne pride više ko do 80° C. Če kaže termometer više, naj se krma zopet razmeče, ali pa se naj napravijo oddušniki v kup, da se prevelika toplota porazgubi.

Po približno šestih tednih se je krma toliko ohladila da jo lahko spravimo; dobila je v tem času rjavo barvo in je kmalu dobra za pokladanje. Takšno rjavo seno naj ima nekoliko kiselkast ukus, ker se razvije iz sladkorja, ki se nahaja v sladki travi, nekoliko mlečne kisline. Tako pripravljeno rjavo seno vsem živalim dobro prija. Pridenemo, da je ta način pripravljanja krme nekoliko opasen, če se nam krma preveč ugreje, ali pa, če premalo stlačena, začne plesneti.

Zatorej dobro tlačiti in paziti na toploto, bolje bo gotovo ko da nam na travniku segnije.

Letos bo trava iz navedenih vzrokov dozorela in bo seme odpadlo na travnikih. Da se ta naravna posetev pospeši, bi priporočali, da se taki travniki kar po košnji z brano prevlačijo, da se zemlja rani in seme bolje požene. Kjer je pa ruša slaba in želimo žlahtnejših trav, tam se priporoča, da se posetev takih trav vrši tudi po seneni košnji, ker je to najbolj primerno; ta posetev se pa naj zgodi z dobrim semenom in ne z senenim drobirjem. S tem pa še ni vse gotovo; treba je take prostore tudi pognojiti. Trosili bomo torej v jeseni Tomazevo žlindro in kalijevo sol in bomo na ta način spravili travnike v lepo stanje.

Pokončevanje trsnega zavijača.

Trsni zavijač, imenovan tudi senski ali kisli črv, naredi v vinogradu zelo mnogo škode, ne samo v času cveta, ko prvič nastopi, ampak vse leto. Zato je pač primerno, da poskrbimo potrebno, da se ta škoda prepreči. Ker pa je način zatiranja in pokončevanja kakega škodljivca odvisen od načina, kako živi in se redi, hočemo v naslednjem njegovu življenju na kratko opisati in potem povedati, kako se lahko najuspešneje zatira.

Progasti zavijač se pri nas plodi dvakrat na leto. Metulj prvega roda se pokaže v sredi meseca maja. Njegove sprednje perutnice so svetlo žolte in imajo preko srede modro rjavo proggo. Zadnje perutnice so svetlo sive, ravno tako tudi

trup, ki je 5 do 8 mm dolg; čez razpete perutnice meri metulj 12 do 14 mm. Ta metulj živi 8 do 10 dni in leta najbolj zjutraj in v mraku. V tem času ga lahko lovimo z limanicami in pokončujemo. Metulj zleže po 30 do 50 jajec na cvete. Jajca so $\frac{1}{2}$ do $\frac{3}{4}$ mm velika, plosko jajčasta, iz kraja nežna, bela, svetla; pozneje strde, postanejo žolta in nazadnje se pojavijo na njih rdeče lise. Črez 10 do 14 dni izlezejo iz jajec gosenice, ki se v cvetju zapredejo in ga objedajo.

Gosenice prvega roda se imenujejo senski črvi, ker se pokažeje v senski kositvi. Gosenice imajo 16 nog, so 10 do 12 mm dolge, v začetku žoltkasto rdeče, potem rdeče rjave in imajo redko, po konci stoječo dlako. Zelo požrešne so; večkrat sne ena 2 do 3 kavrnike. Ker se včasih naseli kar 8 do 10 gosenic na enem trsu, si pač lahko mislimo, koliko škode naredi v vinogradu!

Gosenice lahko z ostrim lesom ali iglo potegnemo iz zapredka in pokončamo. Za pokončevanje gosenic se poslužujemo tudi strupenih tekočin, ki jih štrcemo v kavrnike in zapredke, da se gosenice pomorijo. Pred vsem se rabi za to Dufourjevo sredstvo, ki je sestavljeno iz enega kilograma mrčesnega praška in 3 kg mazljivega mila. To mešanico si naredimo na ta način, da raztopimo mazljivo milo v 10 l vrele vode; ko je voda hladna, primešamo mrčesni prašek in dolijemo toliko vode, da je vse raztopine 100 l. Raztopino škropimo s trsno škropilnico, ki smo ji nastavili primerno razpršilo. Pravijo tudi, da zadostuje 3 odstotna raztopina mazljivega mila, da se doseže isti učinek.

Gosenice se zabubijo, potem ko so se parkrat prelevile, na koncu junija ali v začetku julija v slamnatih vezeh, v špranjah kolov, v stari špranjasti skorji trsa ali v listju.

Na koncu meseca julija izlezejo iz teh gosenic metulji drugega roda. Ta rod je bolj živahen, ko prvi; lovi se lahko z limanicami. Svoja jajca odloži na grozdove jagode. Črez 10 do 14 dni se razvije gosenica, ki začne takoj jagodo žreti. Take jagode ostanejo kisle in škodujejo kakovosti vina. Zato se gosenica tega roda imenuje tudi kisli črv.

S škropljenjem temu črvu ne pridemo do živega. Pač pa ga lahko zatiramo, če zberemo in pokončamo jagode, v katerih se je naselil. Spoznamo jih po modro rjavi lisi na onem kraju, kjer je gosenica zlezla v jagodo. Zbirati take jagode je tem bolj potrebno, ker se črv ne zadovolji samo z eno jagodo, ampak jih požre 16 do 17. Ker se nahaja na enem grozdu večkrat po 6 do 7 gosenic, si lahko preračunimo, kako škodo nam naredijo. K temu še moramo pomisliti, da take objedene jagode navadno začnejo gniti in da se od ene gnile jagode razširi gniloča po celem grozdu.

Na koncu septembra se spusti gosenica po drobnih nitki z grozda in zleze v špranje na trsu, v vezi ali v listje, da bi se tam zabubila in prezimila. Buba je valjasta, 6 do 8 mm dolga, svetlo rjava in se skriva v sivem ali rjavkastem zapredku. Te bube lahko pokončamo, če zgodaj v spomladi poberemo in pokončamo ves odpadli les, vezi in staro listje. Med rezjo

moramo špranje kolja in trsov dobro pregledati in staro, špranjasto skorjo s trsa potrgati in zažgati.

Če delamo, kakor smo tukaj napisali, bi se vsaj nekoliko lahko omejil zavijač, ki ga je pri nas vsako leto več.

Sočasno s progastim zavijačem nastopi večkrat tudi križasti zavijač, ki je enako škodljiv, ki enako živi kakor progasti in ki ga torej tudi na enak način pokončujemo.

Le barva metulja in gosenic je pri križastem zavijaču nekoliko različna. Gosenice križastega zavijača imajo namreč svetlo rjavo glavo; metulj nima modro rjave proge preko prednjih letalnic, ki so pri njem rdeče rjave in modro sivo preprežene.

Križastega zavijača pokončujemo na enak način kakor progastega. Matjašič.

O krmljenju svinj.

Pri krmljenju naših domačih živali nam gre pred vsem za to, da jih ohranimo zdrave in da podano pičo kolikor mogoče dobro izrabimo. Pri svinjah, ki jih imamo pred vsem za to, da nam dajejo meso in salo, je krmljenje seveda zelo važno. Živinorejci, ki delajo na to, da bi svojo živino umno redili in ohranili zdravo, morajo pot in sredstva, s katerimi se doseže ta njihov namen, nele površno, ampak temeljito poznati, da dosežejo uspehe. Vedne pritožbe o nesrečah in boleznih pri svinjah moramo izvečine staviti na račun nepravilnega krmljenja. Čim bolj nenaravna so sredstva, s katerimi skuša svinjerejec doseči pri svinjah svoj namen, čim bolj so različna od naravnih razmer, v katerih in po katerih svinje žive, tem bolj težko je ohraniti svinje vedno zdrave. Zato mora svinjerejec, ki želi dobiti dobiček in hasek od svinj, poznati in dobro vedeti, kako mora svinje hraniti in krmiti. To sicer ni mala reč in je za navadnega kmeta tem bolj težavna če mora računati za svinje le s krmo, ki jo sam doma pridelal. V kmetijstvu so domača krmila, doma pridelana, še vedno najcenejša in ravno pri pitanju svinj moramo gledati na to, da nam ne pride predrago.

Svinje jedo vse, kar jim pride med zobe, nele rastlinsko ampak tudi živalsko hrano in zato lahko pri njih najboljše porabimo razne odpadke pri gospodarstvu. Ti odpadki, ki bi jih sicer brez koristi odvrgli, se na ta način dobro izrabijo, treba samo gledati na to, da so še sveži, da imajo še vedno kako redilno vrednost, da še ne vrejo ali plesnijo ali gnijeje. Splošno razširjeno mnenje, da je za svinje vse dobro, tudi najslabša, pokvarjena reč, ali da kaj takega celo potrebujejo, je velika pomota; kdor se te misli drži, ta si s tem največ škoduje, ker svinje pri slabi, pokvarjeni piči zelo rade obolijo in se pri njih tudi sicer nič ne prigospodari.

Predno govorimo o različni svinjski krmi in o načinu, kako je treba krmiti, moramo, da bo stvar bolj lahko razumljiva, opozoriti na to, da ima krma sledeče, zelo važne redilne snovi: beljakovine, masti, škrobaste, lesnate in prstnate snovi (soli).

Beljakovine je precej v ježičnatih sadežih, žitu, oljnih prgah in v mleku.

Masti so v prgah, lanenem semenu in v koruzi.

Škrobaste snovi je precej v krompirju, repi in žitih.

Prstnatih snovi je več ali manj v vsaki vrsti krme.

Če dajemo živinčetu samo toliko redilnih snovi, kolikor jih za telo in življenje potrebuje, potem govorimo o življenjski krmi; če pa ji dajemo toliko redilnih snovi, da si je del prihrani za to, da ustvari več masti in mesa ali da ustvari v sebi mlado, potem imenujemo tako krmo pridelujočo. S samo delujočo krmo se lahko živina zadovolji, od katere ne zahtevamo nič posebnega. Če pa zahtevamo od nje v katerikoli stvari kaj več, potem ji moramo na vsak način dajati več hrane, to je pridelujočo krmo.

Najvažnejša krmila za svinje so tako imenovana naravna, to je ona, ki so primerna naravi živali, ona krmila, s katerimi se hrani, kadar je divja. Skušnja nas uči, da svinje tem boljše žive in prej ostanejo zdrave, če dobivajo tako res naravno krmo. Plemenskim svinjam se torej morajo pred vsem dajati naravna krmila, če hočemo imeti dobro pleme. Manj naravna krmila so primerna kvečjemu za krmljenke, ker se nam pri njih ni treba bati takih nevarnosti kakor pri plemenskih svinjah.

Najvažnejša naravna krmila po leti so mlada, nežna detelja razne vrste in vse listnate rastline, ki jih, ker so nadležne plevel, preganjamo na travnikih in njivah, n. pr. oset, pastinaka, regvat, cikorija, nadalje tudi razno zelje in salata. Ronino (pesino) perje se naj ne krmi, ker povzroča v drobu vnetja in druge bolezni, ki so večkrat smrtno nevarne. Isto velja o krompirjevem ščavju, ki ima nevaren strup v sebi, imenovan „solanin“.

Po zimi je najboljša krma senski zdrob, fina otava, ajdine, ovsove in pšenične pleve, razne vrste repe, krompir in topinambur, seveda tudi tikve. Med žiti stoji v prvi vrsti ječmen, potem sledi oves, koruza, grah in bob.

Navadno se vsa piča za svinje skuha in daje vsem vprek enako, naj jih imamo potem že za pleme ali za klanje. Pri tem pa se ljudje ne prašajo, ali učinkuje kuhanje ugodno na krmilo, ali je kuhana krma svinjam bolj koristna ko surova. Skušnja pa nas uči, da je surova krma mnogo boljše ko kuhana, ker ima več naravnih dražil. Zleze za prebavo in sploh vsa prebavila se bolj razdražijo, prebavila postanejo bolj trdna in odporna. Na ta učinek moramo posebno gledati pri mladih svinjah in pri onih, ki jih mislimo dalje časa imeti. Kuhana krma daje prebavilom premalo dela, zato postanejo lena in so bolj podvržena raznim škodljivim vplivom. Če krmo kuhamo, moramo pomisliti, da nas stane kuhanje mnogo časa in kurila in da postaja s tem pitanje dražje.

Druga napaka je ta, da dajejo ljudje svinjam s krmo preveč vode. Pomisliti moramo vendar, da voda želodec sicer napolni, da pa ga ne redi. Če je preveč vode, je malo mesa, pa še to je vodeno in salo je mehko. Tudi se z vodo prebavila, pred vsem pa želodec, preveč izperejo. Ker svinjam ni treba toliko grizti, je malo slin v hrani in to je za pre-

bavo slabo. S kuhanjem postane tudi važna beljakovina v piči zelo težko prebavljiva in zato bi se naj kuhanje opustilo, razun pri krompirju, ki kuhan svinjam bolj godi ko surov.

Razna žita, ki so zelo trda (koruza, bob, grah) se naj na veliko zdrobijo. Ječmen in oves pa se mora cel krmiti, kar je posebno pri prašičkih važno, da se navadijo pravilnega žvekanja. Da se steri in zdrob ne raztrosijo, jih neposredno pred krmljenjem pomešamo toliko z vodo, da dobimo trdo kašo ali pa jih zmešamo z otrobi ali zdrobljenim žitom.

Poleg pravilne izbere krme igra tudi pravilna razdelitev krmljenja (cal) zelo važno ulogo. Krmiti bi morali vse leto vsak dan dvakrat, a vedno točno ob istem času. Tako pustimo živalim dovolj časa, da lahko podano krmo na najugodnejši način prebavijo. Več ko dvakrat krmimo le male svinje, dokler niso stare tri četrti leta. Med tem časom krmimo namreč najprej petkrat, potem štirikrat in nazadnje trikrat. Za pijačo morajo imeti svinje vedno čisto vodo na razpolago.

Končno moramo še opozoriti na razne redilne praške za svinje, ki so navadno sama goljufija, ker imajo navadno samo dražilne snovi, ki se, če so potrebne, lahko dobe povsod doma. Če pa svinje primerno krmimo, potem taka dražila niso niti potrebna. pl. Naredi.

Iz razprav osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

Seja dne 10. maja 1910. Začetek ob 10. uri predpoldne.

Navzoči so sledeči gospodje: oba podpredsednika Henrik vitez pl. Plessing in Roman Neuper, zastopnik visoke vlade dr. Viktor Negbauer in visokega deželnega odbora Franc Hagenhofer, 15 članov O. O. in kot zapisničarja glavni tajnik Juvan in tajnik Holz.

Ker je eksclenca načelnik Edmund grof Attems zadržan, prevzame predsedstvo prvi podpredsednik vitez pl. Plessing, ki otvori zborovanje in pozdravi navzoče. Zapisnik zadnje seje kroži v vpogled in nato se preide na dnevni red.

1. Družba avstrijskega belega križa za oskrbovanje rezervistov, ko odstopijo iz vojaške službe, prosi podpore. Poročevavec član O. O. gospod Klammer govori o plemenitem in tudi za kmetijstvo koristnem namenu te družbe, ki skrbi za one osebe, ki so, poklicane k vojakom, trpele kako škodo ter predlaga, naj pristopi kmetijska družba avstrijski družbi srebrnega križa kot ustanoviteljica z zneskom 100 K, ki se naj vzame iz ustanovnih obresti in izroči štajerski podružnici omenjene družbe, ko bo ustanovljena. Predlog se sprejme.

2. Potem se je posvetovalo radi prošnje občine Arvež za sejem in se ji ugodilo.

3. Posvetovanje o izvršitvi od 87. občnega zbora 17. in 18. marca 1910 sprejetih predlogov podružnic. Pri predlogih, za katere je potrebno podrobnejše obravnavanje, se sklone, izročiti jih posameznim odsekom in komitejem, preproste predloge pa izvršiti potom prezidija.

Med tem pride načelnik eksclenca Edmund grof Attems in prevzame vodstvo nadaljnjih obravnav.

4. Poročila in predlogi odseka za živinorejo in mlekarstvo.

a) Poročilo o mednarodnem stanju trga za mleko in mlekarske izdelke v I. četrtletju 1910.

Poročevavec član O. O. dr. Klusemann poroča na kratko o vsebini priposlane knjižice, iz katere izhaja, da so cene za mleko in surovo maslo v kljub nižji ceni krme ostale iste, da ni mogoče misliti, da se bodo v bodoče znižale, ker se je svetovno gospodarstvo v zadnjem času zboljšalo, tako da konzumenti lože kupujejo in ker ni velikih zalog mlekarskih izdelkov; napredovale bodo cene razun v onih krajih, kjer so zaostale (n. pr. v Italiji), le tedaj, če bodo cene za mleko in krmo v prihodnjih mesecih ostale pod srednjo višino. Poročevavec predlaga, naj se to poročilo sprejme kot dodatek k prvemu. Glavni tajnik Juvan predlaga, da se naj to poročilo, ker je prvo že natisnjeno, sprejme na znanje. Predlog se sprejme.

b) Poročilo o knjižici: „Mißliche Zustände bei den Zuchtrindern während der Brunst und der Trächtigkeit“, ki jo je dobila družba od deželnega kulturnega sveta v Lincu.

Namestu odstonega poročevavca gospoda člana O. O. Januschka govori glavni tajnik Juvan o bistveni vsebini te brošure, pa opozarja pri tem na to, da se je v družbinih glasilih o tem že mnogo pisalo in da dobe kmetje na poučnih predavanjih o tej stvari dovolj pouka. Zato predlaga, naj se vsebina knjižice vzame sicer na znanje, vendar pa se naj knjižica ne nakupi. Predlog se sprejme.

c) Vabilo k udeležbi na prvem mednarodnem kongresu za rejo in krmljenje v Bruslju 1910.

Poročevavec prvi podpredsednik Henrik vitez pl. Plessing naznani, da živinorejska sekcija iz materijelnih razlogov ni stavila nobenega predloga, ker se potnina odposlaneu ne more povrniti niti iz družbinega premoženja niti iz kakega drugega zaklada in da zato daje na prosto roko, če se hoče kdo udeležiti tega zanimivega kongresa. Predlog se sprejme.

d) Naznanila. Glavni tajnik Juvan naznani, da je okrajni odbor ptujski že zopet vložil prošnjo za podporo 1500 K za nakup pingavskih plemenskih bikov in telic in predlaga, naj O. O., dasi je lansko ogledovanje bilo nezadovoljivo, tudi za leto 1910. dovoli to subvencijo a s pogojem, da morajo biti rezultati na prihodnjem ogledovanju boljši. Predlog se sprejme.

Iz podružnic Judenburg in Ljutomer je večje število inteligentnih ljudij poslalo prošnje za pomoč pri poučnem potovanju na Predarelsko, da bi se poučili o tamošnji živinoreji in sirarstvu. Dasi je stvar vse hvale vredna, in se mora pozdraviti, vendar smo iz materijelnih vzrokov prisiljeni te prošnje odkloniti, ker družba za to leto v take namene zaprosene dotacije ni dobila; prošnjiki se naj opozorijo na to, naj se dajo pri ravnateljstvu Grabnerhafa zaznamovati za pri-

hodnje potovanje v Švico. Predlog se sprejme.

Nadalje naznani glavni tajnik Juvan, da je ravnateljstvo državne železnice podaljšalo izjemne tarife zaradi pomanjkanja krme do 31. maja in sicer tudi za druga krmila, ki prej v odredbenem listu niso bila naznanjena; da je c. kr. poljedelsko ministrstvo dalo posestniku Jožefu Huberju v Vorbergu 800, Ropertu Schinku ravnotam pa 200 K podpore, da si popravita svoje pašnike, ki so jima jih zasule lavine.

Naznani se dopis c. kr. poljedelskega ministrstva štajerskemu deželnemu odboru, iz katerega se vidi, da poljedelsko ministrstvo za sedaj ne more nakazati za prezimitev bikov potrebnih 9160 K, in ravno tako tudi deželni odbor ne; zato se prosi, naj se bikorejcem naznani, da bodo denar dobili v doglednem času, kakor hitro ga bo ministrstvo nakazalo in da naj dotlej počakajo. Predlog se sprejme.

5. Sklepanje o povabilu društva za graški jesenski sejem, da se ga naj tudi v letu 1910 udeležimo.

V odsotnosti poročevalca člana O. O. ravnatelja Göhlerta prečita glavni tajnik Juvan njegovo poročilo, iz katerega izhaja, da osrednji odbor z ozirom na veliki materialni riziko ne more priporočati c. kr. kmetijski družbi, da bi se udeležila letošnjega graškega jesenskega sejma z razstavo kmetijskih pridelkov. Predlog se vzame z odobravanjem na znanje.

6. Predlogi. Član O. O. dr. Leuschner se zahvali v imenu podružnic ob južni progi železnice Zidanimost—Zagreb za odpomoč pri ureditvi železniških zapornic in praša za svet, kako bi se lahko preprečilo onečiščenje Save z odtoki iz premogokopov in odpadki iz tvornice za kemične izdelke v Hrastniku, ker postaja ž njimi Savina voda neporabna za napanje in pranje, pesek neporaben za zidanje in ker ginejo ribe. Ker se vključ Roševi interpelaciji ni doslej prav nič zboljšalo, a stvar ne more iti tako naprej, predlaga, naj se obrnemo na visoko vlado, naj sama stvar preišče v interesu podružnic, ki bi jim, če bi nastopile sodnijsko pot, prišla stvar vsekakor predrago. Predlog se sprejme.

V nujni stvari prosi član O. O. Reitter, naj O. O. dovoli za deset plemenskih telic v radgonski podružnici podporo. Vključ raznim pomiselkom se prošnji izjemoma ugoti.

Podpredsednik Neuper predlaga, naj se določba postave o živinoreji v toliko spremeni, da se v čredno knjigo vpisani biki postavijo v eno vrsto z licenciranimi. Stvar se odda živinorejskemu odseku.

Iz dopisov se posname: 1. V družbino službo želi vstopiti nov mišar Gregor Pavrič v Gradcu, Heinrichstraße 45; sklone se stopiti ž njim v zvezo in ga sporazumno s sadjerejskim društvom postaviti pod starimi pogoji. — 2. Vabilo na drugi mednarodni lovski kongres na Dunaju v začetku septembra 1910 se vzame na znanje. — 3. Glede odloka, ki nam je došel od visoke vlade v zadevi ureditve mariborskega špeharstva se sklone djati zadevo na dnevni red prihodnje seje. — 4. Ravnotako sklone O. O. z ozirom na prošnje podružnic, naj se odpišejo neizterljivi zneski za članarino, poskrbeti prej

poročilo od knjigovodstva in obravnavati stvar na prihodnji seji.

Ker proti zapisniku zadnje seje ni nobenega ugovora, je odobren.

Predsednik določi prihodnjo sejo na 14. junij in zaključi zborovanje.

Češki mlinarji proti terminski kupčiji.

Iz Prage se brzogavi: „Na ustanovnem občnem zboru češke mlinarske zveze, ki se je vršil 8. maja t. l. in ki so se ga udeležili tudi zastopniki nemških mlinarskih zvez iz Moravske in Češke, se je soglasno demonstriralo proti terminski kupčiji na budapeščanski borzi in proti dolgoročnim sklepom za moko. V resoluciji, ki jo je predložil komercialni svetnik Peter in ki se je soglasno sprejela, se zahteva, da se naj sklepi za moko postavno določijo s trimesečnim rokom, v katerem je všteta že tudi takozvana prolongacijska doba. Prepri iz kupčij, ki nasprotujejo tej določbi, naj v Avstriji ne bodo tožljivi. Na podlagi ogrske obsodbe, ki bi zadevala v Avstriji prepovedane terminske kupčije, se naj v Avstriji ne dovoli in ne izvrši nobena eksekucija.

Zborovanja podružnic.

= Sv. Jurij v Slov. gor. Kmetijska podružnica pri Sv. Juriju v Slov. gor. oznanja, da ima v nedeljo dne 19. t. m. porani službi božji izredno zborovanje v gostilni gosp. Franca Krajnca. Predaval bode deželni potovalni učitelj Al. Pirstinger o sadje- in vinoreji. Posestniki pridite v obilnem številu!

= Ivanjševci. C. kr. kmet. podružnica Sv. Jurij ob Ščavnici bode imela dne 19. junija 1910 v Ivanjševcih gospodarsko zborovanje in predavanje in sicer pri gosp. gostilničarju Škerlecu (pri Gašparovih) ob dveh popoldne. Ravno ob tej uri bode predavanje v Sovjaku dne 26. junija 1910. Predaval bode gospod potovalni učitelj Pirstinger o gnojenju z umetnim gnojem z posebnim ozirom na pridelovanje krme. Vsi udje in kmetovavci se najuljudneje vabijo.

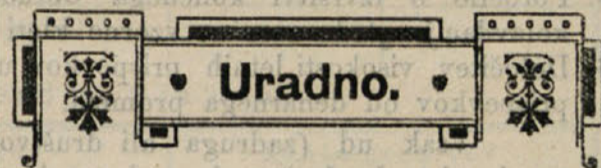
= Pilštanj. Kozjanska kmetijska podružnica priredi v nedeljo dne 19. junija t. l. ob 3. uri popoldne v Pozni čevi gostilni v Lesičnem zborovanje, pri katerem bo imel poučen govor gospod kmetijski potovalni učitelj Franc Goričan. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

Iz podružnic.

= Sv. Jurij ob juž. žel. V nedeljo dne 12. junija t. l. po rani sv. maši se je vršilo zborovanje kmetijske podružnice v prostorih nove ljudske šole. Zborovavec je bilo okoli 50. Gospod ravnatelj Bellé kot načelnik podružnice pozdravi zborovavce in prevzame poučno predavanje. Govoril je o napravi pravnega gnojlišča in o ravnanju s hlevskim gnojem. Gnojlišča naj bodo neprodna in zavarovana proti izpiranju in vetru, zatorej naj ne bodo ravno pod kapom in če mogoče na senčnem prostoru. Gnoj je treba večkrat dobro stlačiti, da ostane zadostno vlažen, zalivanje z gnojnico pa se ne priporoča več. Gnojnica naj se zbira v gnojnični jami, ki naj bo dobro zaprta proti pri-

stopu zraka; na ta način dobimo izborna gnojila za travnike — posebno, ako pridenemo še nekoliko superfosfata. Glede posetve travnikov, kjer je ruša slaba, je sedaj po seneni košnji čas zato najpripravnejši; posetev pa se naj zgodi s pravim travnim semenom in ne z drobirjem. Za košnjo smo v okolici že skoro malo pozni, ker so trave že večjidel odcvetele. Govornik še opozarja na nekatere točke glede zelenega cepljenja in konča svoj zanimiv govor, ki je napravil na poslušavce viden utis. Na to se je vršilo sprejemanje naročil na umetna gnojila in semena. Pri slučajnostih se je izrazila želja, da bi smeli udje dvakrat na leto zastonj anonisirati v „Glasniku“, kakor je to v navadi pri „Kmetovavcu“. Podružnica bo to željo rade volje sporočila osrednjemu odboru. Nameravan pohod kmetijske šole v Bezovju se je preložil na drugo zborovanje, ker so bili takrat zborovavci večinoma zadržani. Sklepamo z željo, da bi se cenjeni kmetovavci z večjo ljubeznijo in iskrenostjo oprijeli svoje nekdanje močnejše podružnice, kajti edino od složnega gospodarskega dela imamo pričakovati pravega uspeha. V slogi je moč!

Zidanšek, t. č. tajnik.

Št. 15.539

II. 2.937.

Razglas.

Na štajerski deželni vino- in sadjerejski šoli v Mariboru se razpisuje za šolsko leto 1910/11., t. j. s 15. septembrom 1910 več deželnih prostih mest, ki se bodo oddala.

Prošnjiki, ki prosijo za jedno ali drugo prosto mesto, morajo biti v Štajerskem pristojni in najmanj 16 let stari. Nekoletovanim prošnjam, ki se naslovijo na štajerski deželni odbor, se morajo priložiti krstni in domovinski list, spričevalo o stavljenih kozah in zdravniško spričevalo, odpustnica iz ljudske šole in ubožno spričevalo. Prosivci morajo prošnje osebno oddati ravnateljstvu deželne vino- in sadjerejske šole v Mariboru najpozneje do 15. julija tega leta.

Oni učenci vinorejske šole, ki imajo deželna prosta mesta, se morajo zavezati s pravno veljavno obveznico, da bodo po končanih šolskih letih in po končani vojaški službi služili v gospodarstvu na Štajerskem vsaj 3 leta ali pa plačali za vsako leto, ki ga tekom tega časa preživijo izven štajerske dežele, po 200 K ravnateljstvu deželne vino- in sadjerejske šole v Mariboru za deželni zaklad. Plačniki, to so učenci, ki plačajo za hrano in pouk iz svojega letno 448 K, potem oni, ki prosijo za okrajne štipendije ali za podpore pri drugih korporacijah in praktikanti, se morajo z zgoraj omenjenimi listinam osebno zglasiti pri ravnateljstvu deželne vino- in sadjerejske šole v Mariboru. Plačnikom seveda ni treba prinesti ubožnega spričevala.

V Gradcu, dne 31. maja 1910.

Od štajerskega deželnega odbora.

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
Gradec, Franzensplatz št. 2.

Št. 16.691.

I. Yabilo

na

X. redni zvezni zbor

zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem

ki se vrši v četrtek, dne 23. junija 1910, ob 11. uri predpoldne v stanovski hiši v Gradcu.

Dnevni red:

1. Otvoritev zveznega zbora po predsedniku.
2. Čitanje zapisnika IX. rednega zveznega zbora, ki se je vršil dne 17. junija 1909.
3. Poročilo načelstva o opravljenem letu 1909.
4. Predložitev letnih računov in sestave premoženja za l. 1909; poročilo nadzorništva in sklepanje o uporabi čistega dobička.
5. Poročilo o izvršitvi končnega obračunavanja oziroma kolavdacije glede zvezine vzorne kleti in skladišča.
6. Določitev visokosti letnih prispevkov udov in režijskih prispevkov od denarnega prometa.

7. Nove volitve oziroma nadomestne volitve v odbor in nadzorstvo, kakor je to predpisano po pravilih.
8. Poročilo o stanju prašanja glede uvedbe starostnega oziroma posmrtnega zavarovanja za člane rajfajzovk.
9. Vprašanja oziroma nasveti.

Opomba k točki 9. Da se povzdigne poslovanje pri zvezinih članicah oziroma blagovni promet z zvezo, bodo različni strokovni poročevalci govorili o posameznih strokah zvezinega poslovanja, n. pr.: uprava, revizija, blagovni promet i. t. d.

Gospodje odposlanci bodo imeli tako priložnost, da se lahko poučijo o vseh vprašanjih, oziroma, da lahko podajo primerne nasvete, s katerimi se bo potem pečalo zvezino načelstvo, oziroma njen odbor, ki jih bo upošteval, ali pa odklonil.

Vsak ud (zadruga ali društvo) ima brez ozira na število opravih deležev jeden glas na zvezinem zboru. K zvezi pristopla društva in zadruga izvršujejo svojo glasovalno pravico po zastopniku, kateri se je že poprej pismeno naznanil zvezinemu odboru, zastopnik pa mora biti ud dotične zadruge ali društva. Udje zveze ne smejo svojega glasu prepustiti drugim udom zveze. Zastopanje večih zadrug ali društev po jednem zastopniku ni dopuščeno. Zadruga in društva, ki so se pridružila zvezi, smejo poslati na zvezni zbor razven glasujočega zastopnika tudi druge osebe izmed svojih udov, ki pa se smejo zborovanja udeležiti brez glasovalne pravice. Letni račun, račun o dobičku in izgubi, sestava premoženja, predlogi na zvezini zbor o ti stvari in poročilo nadzorstva ležijo 14 dnij pred skupščino v zvezini pisarni zvezinim članom vpogled.

V Gradcu, dne 1. junija 1910.

Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. z.

Zvezni zastopnik: F. Barta.

II.

Poročilo glede blagovnega prometa zveze.

1.

Dobave za vojaštvo.

Zveza bo kakor vsako leto, storila tudi letos potrebne korake v stvari udeležbe pri vojaških dobavah. Zato prosimo uljudno vse svoje člane, naj nam blagovolijo poslati prijave za dobavljanje sena, steljne in posteljne slame najpozneje do konca junija t. l.

Pri tej priliki opozarjamo na sledeče važne določbe:

Seno, steljna in posteljna slama sme biti samo iz letošnjega pridelka in skladiščne kakovosti.

Seno mora imeti le dobro travniško travo; nadalje mora biti lepo suho, vležano, ne preveč izbeljeno, čisto (ne mužavo, prašno ali peščno) in imeti duh dobrega, zdravega sena. Smilja, trstja, močvirnih rastlin, mahov, trav s trdimi stebli sme biti v senu le zelo malo, pokvarjeno, brezbarvno ali smrdeče seno ne sme biti.

Otava se izjemoma lahko oddaja le tedaj, če se je izrečno zagotovila, pri čemer pa se pri določitvi sena določi, ali se naj oddaja sama, ali pa v bolj ali manj veliki meri pomešana s senom.

Otava mora biti popolnoma zrela in izborne kakovosti, torej imeti iste lastnosti, ki se zahtevajo pri senu.

Novokošena otava se pred 1. decembrom ne sme oddajati.

Steljna slama mora biti zdrava, ne plesnjiva ali snetljiva, suha, čista, ne prašnata ali blatna, ne zmešana s prstjo ali plevelom in ne sme smrdeti.

Pri dobavi steljne slame se mora oddati od ponujene množine 25% posteljne slame posebe za isto ceno.

Kotležiščna in posteljna slama se oddaja z ročnim mlatenjem dobljena slama v celi velikosti, torej nezdobljena ržena, pšenična slama. Če se je dobila taka slama pri mlatenju s stroji, se v posameznih slučajih vzame le tedaj, če posamezne bilke niso preveč polomljene in zdobljene.

Seno in slama se morata oddajati stisnjena, v celih vagonih po najmanj 100 meterskih stotov in vložena v vagone.

Za vlaganje potrebne vagone, plahte in vrvi si mora vsak ponudnik sam poskrbeti.

Vsak ponudnik mora ponujeno množino v vsakem slučaju postaviti v določenem roku in zveza ima pravico, če ponudnik ob pravem času ne postavi vsega ali če sploh ne postavi vsega, za kar se je obvezal, da si oskrbi primanjkljaj na njegov račun in njegovo nevarnost kje drugje in da ga lahko kliče na odgovornost za vso škodo, ki jo je trpela zaradi tega, ker kateri ponudnik ni izpolnil svoje obljube.

Kupna pogodba se sklene na podlagi določb za poslovni promet na borzi za kmetijske pridelke na Dunaju in na podlagi določb c. kr. vojne uprave.

V ponudbah se mora natančno navesti:

- a) množina, ki se hoče dobiti,
- b) cena za 100 kg, v zavojih, od železniške postaje, vloženo v vagone in
- c) rok dobave.

H koncu opozarjamo naše člane še na to, naj ne zahtevajo višjih ko normalne cene, ker je drugače ves naš trud, da bi dobili dobave za vojaštvo, zaman.

Glede dobave ovs, rži in pšenice bomo o pravem času še naznanili posebe vse potrebno.

2.

Prodaja semenja za setev in zeleno krmo.

Ajda, črna vrsta, zelo čista, pridelana na deželni poljedelski šoli v Grottenhofu, na rodi zemlji. Cena 20 K 50 v.

Poletna graholjka, prvi pridelek od Svalöfske zboljšane sive graholjke, daje zelo mnogo izborne zelene krme, pridelana na semenskem vzrejališču grofa Piazzija v Loosdorfu na Nižjem Avstrij-kem. Cena 29 K.

Poletni grah, pridelan na suhi peščeni zemlji, 640 m visoko nad morjem, z ostrim, mokrim podnebjem, daje mnogo slame in zrna, zgodaj zrel. Cena 27 K 50 v.

Na zahtevo pošljemo drage volje vzorce na ogled in za poskušnjo. Cene so proste in neobvezne, dokler je kaj zaloge, od železniške postaje Gradec, plačljive v teku 14 dni od dneva naše fakture, če ni drugače dogovorjeno.

Pri grahu, graholjki in vseh drugih semenih je v ceni za 100 kg vreča že zaračunana.

Vsa druga, tukaj ne navedena semena pošljamo po možnosti in za kolikor mogoče najnižje cene.

3.

Deželna vzorna klet v Eggenbergu pri Gradcu zveze kmetijskih zadrug na Štajerskem

pošilja zajamčeno pristna štajerska bela in rdeča vina raznih vrst in letnikov v posodah od 56 l naprej in v steklenicah po $\frac{7}{10}$ ali $\frac{3}{8}$ l, kakor tudi

sadjevec

domačega pridelka zvezine vzorne kleti v posodah od 56 l naprej.

Osebna naročila se lahko izvrše naravnost pri upravi deželne vzorne kleti v Eggenbergu pri Gradcu, Eckertstraße št. 335 (telefonska številka 1156) razun nedelj in praznikov vsak dan od 8. do 11. in od 1. do 6. ure.

Pismena naročila se naj pošljejo zvezi kmetijskih zadrug na Štajerskem, Gradec, Franzensplatz št. 2.

III.

Poročila glede združnega vnovčevanja štajerskih logarskih pridelkov.

Razne stranke žele kupiti:

Brzojavne droge, ravne, sveže posekane in neolupljene. Smreke in bore od 6 metrov naprej (v celih metrih), 13 do 18 cm debele pri vršiču.

Macesnove sohe gladko olupljene, 9 do 11 m dolge, 17 do 18 cm debele.

Macesnove rile, 18 m dolge, pri vršiču 35 cm debele, po zimi posekane.

Macesnove droge, ravne, gladko olupane, 9 m dolge, 15 do 17 cm debele.

Macesnove droge, 10 m dolge, 15 do 18 cm debele, ravno, gladko olupljene.

Smrekove deske za zaboje, 13 do 19 mm debele.

Les za kurjavo, bukov, borov, smrečji, polena I^a, kolikor možno suha. Skodlje.

Smrečjo skorjo.

Smrečje kolje, 2 m ali še bolj dolgo, 3 do 4 cm debelo.

Nadalje ponujamo brez obveznosti:

Domače smrečje seme: 96% čisto in 85% kaljivosti, za 100 kg 210 K.

Seme črnega bora, nižjeavstrijsko, 75% kaljivosti, za 100 kg 355 K.

Seme belega bora, domače, 90% kaljivo, 95% snažno, za 100 kg 410 K.

Macesnovo seme, domače, 50% kaljivo, 88% čisto, za 100 kg 420 K.

Cene so nastavljene od Gradca, netto kasa v 14 dneh od datuma naše fakture,

če ni drugače domenjeno. Najnižja pošiljka je 5 kg.

Vsa druga, tukaj ne navedena gozdna semena se poskrbe po možnosti za kolikor mogoče najnižjo ceno.

Kolje, hrastovo, klano, priostreno, suho, 2 m dolgo, v celih vagonih za 1000 kg K 96.90 od vagona na vsaki spodnještajerski postaji, netto kasa v 14 dneh od datuma naše fakture. V vagon z 10 tonami se lahko vloži 5000 do 5500 kolov.

Naročila, oziroma ponudbe se naj pošiljajo zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem, v Gradcu, Franzensplatz 2.

IV.

Izkaz o kontokorentnem poslovanju zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem meseca maja 1910. (Promet z denarjem in blagom).

A. Posojilnice.

Posojilnice	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Kredit		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 30. aprila 1910	—	—	9,387.428	51	2,722.825	01	—	—
Promet maja 1910 . . .	545.378	60	181.494	83	180.454	08	73.448	01
Skupaj . . .	545.378	60	9,568.923	34	2,903.279	09	73.448	01
Proč vračila	—	—	545.378	60	73.448	01	—	—
Stanje dne 31. maja 1910	—	—	9,023.544	74	2,829.831	08	—	—

B. Druge kmetijske zadruge in društva.

Kmetijske zadruge	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Kredit		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 30. aprila 1910	—	—	3.109	95	1,242.590	17	—	—
Promet maja 1910 . . .	—	—	143	26	14.421	41	10.363	40
Skupaj . . .	—	—	3.253	21	1,257.011	58	10.363	40
Proč vračila	—	—	—	—	10.363	40	—	—
Stanje dne 31. maja 1910	—	—	3.253	21	1,246.648	18	—	—

Ves promet posojilnih društev zveze meseca maja 1910 K 980.775.52

Ves promet ostalih gospodarskih zadrug in društev meseca maja 1910 " 24.928.07

Stanje vseh vlog koncem maja 1910 " 9,026.797.95

Stanje vsega kredita " " 1910 " 4,076.479.26

Uvoz blaga v maju 1910 " 203.340.28

Izvoz " " " 1910 " 218.320.41

Skupni promet meseca maja 1910 K 421.660.69

Število pridruženih posojilnih društev koncem maja 1910: 275.

Število ostalih pridruženih gospodarskih zadrug in društev koncem maja 1910: 70.

Vabimo p. n. okrajne zastope in občine, kakor tudi cenjene družbine ude, da inserirajo v „Gospodarskem Glasniku“. Cena je nizka. Ako se večkrat inserira in večji inserati, damo primeren popust. Naročila se naj blagovoljivo vposlati naravnost družbini pisarni.

Tržna poročila.

Graško tržno poročilo.

Sejem s krmo in slamo od 30. maja do 5. junija 1910. Pripeljalo se je 66 vozov s 604 metriskimi stoti sena in 15 vozov s 110 metriskimi stoti slame, in je bil boljše obiskan ko pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 6.50 do K 9.—, sladko od K 7.— do K 10.—; ržena slama od K 4.50 do K 6.—; pšenična slama od K 4.50 do K 5.80, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K 4.—. Sejem z rogato živino dne 9. junija 1910.

Prignalo se je 360 volov, 172 bikov, 418 krav, 106 živih telet, in — konj pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnic.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: — volov, 20 bikov, 28 krav, 10 telet; na Gornje Štajersko: 100 volov, 15 bikov, 83 krav, 2 teleta; Predarlberško: 15 volov, 20 bikov, 30 krav, — telet; v Nemčijo: 6 volov, — bikov, — krav, — telet; Moravsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; Solnograd: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Češko: 1 vol, — bikov, 5 krav, — telet; v Trst: — volov, — bikov, 80 krav, — telet; v Švico: 40 volov, 10 bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže. Klavni voli, tolsti od K 82.— do K 94.— (izjemoma K 104.—), poltolsti od K 74.— do K 80.—, suhi od K 68.— do K 72.—; voli za piganje od K 70.— do K 76.—; klavne krave, tolste od K 66.— do K 74.—, poltolste od K 52.— do K 64.—, suhe od K 38.— do

K 50.—; biki od K 74.— do K 90.—; dojne krave do 4. teleta od K 66.— do K 80.—; črez 4. tele od K 56.— do K 64.—; breje od K 60.— do K 68.—; mlada živina od K 66.— do K 86.—. Za 1 kilogram mrtve teže: telet do K —.— do —.—; svinje od K —.— do K —.—; pitavske svinje od K —.— do K —.—.

Sejem klavne živine dne 10. junija 1910. Zaklana živina: 718 telet, 1754 svinj, 16 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.— do K 1.16; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.18 do K 1.34; nemške mesne svinje od K —.— do K —.—; nemške pitavske svinje od K 1.30 do K 1.36; ogrske pitavske svinje Ia od K —.— do K —.—; ogrske pitavske svinje IIa od K 1.30 do K 1.40; mesne svinje od K 1.30 do do 1.46, bosnjaške pitavske svinje, debele, od K —.— do K —.—; bosnjaške pitavske svinje,

suhe od K — do K —; ovce od K —.80 do K —.90; kozlički in jagnjeta od K 5.— do K 8.—. Cene svinj so padle.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Ovea		Koruza		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje . . .	50	12	50	10	—	9	50	8	50	8	—	10	—
Ormož . . .	50	12	50	10	50	9	50	9	50	7	25	8	50
Gradec . . .	50	13	25	9	25	8	—	8	79	7	50	8	50
Ljubno . . .	50	14	50	9	25	9	—	9	—	8	—	—	—
Maribor . . .	50	12	—	8	—	8	—	8	50	9	—	8	—
Ptuj . . .	50	11	50	8	50	8	—	9	—	8	—	8	—
Inomost . . .	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celovec . . .	50	—	—	9	50	—	—	8	50	8	10	—	—
Ljubljana . . .	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pešt . . .	50	12	40	10	09	—	—	8	75	—	—	—	—
Solno grad . . .	50	12	25	8	10	8	—	7	35	8	—	—	—
Dunaj . . .	50	12	81	9	03	7	26	7	72	7	44	—	—
Linc . . .	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	83

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Ržena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje . . .	50	11	—	12	—	4	—	3	—	3	50	2	50
Ormož . . .	50	7	—	8	50	4	50	4	—	3	80	3	50
Gradec . . .	50	7	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno . . .	50	—	—	20	—	12	—	10	—	10	—	7	—
Maribor . . .	50	7	—	12	50	3	50	—	—	3	—	2	50
Ptuj . . .	50	7	—	—	—	5	—	4	—	4	—	3	—

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 26. junija pri Sv. Križu, okr. Ljutomer.

Dne 27. junija v Cmureku**; na Ponikvi*, okr. Šmarje pri Jelšah; pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju**, okr. Ptuj; v Ribnici**, okr. Marnberg; pri Sv. Janžu**, okr. Arvež.

Dne 28. junija v Ormožu (svinjski sejem).

Dne 29. junija na Gomilici, okr. Lipnica.

Dne 30. junija v Gradcu (sejem z rogato živino); na Ptuju (sejem s ščetinarji); v Zrečah**, okr. Konjice; pri Sv. Petru**, okr. Gornja Radgona; na Spodnji Polskavi*, okr. Slov. Bistrica; na Bregu pri Ptuju (svinjski sejem); v Solčavi**, okr. Gornjigrad; v Olimji**, okr. Kozje; v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Sopotu*, okr. Brežice.

Dne 2. julija v Petrovčah**, okr. Celje; na Tinskem**, okr. Šmarje pri Jelšah; na Ptuj-ski gori**, okr. Ptuj; na Polenškaku, okr. Ptuj; na Bregu pri Ptuju*; v Brežicah (svinjski sejem); v Št. Ilju pod Turjakom**, okr. Slov. Gradec.

Dne 4. julija v Ormožu*; v Podplatu**, okr. Rogatec; v Vojniku*, okr. Celje; v Vidmu*, okr. Brežice; v Vuzenici**, okr. Marnberg; v Celju*.

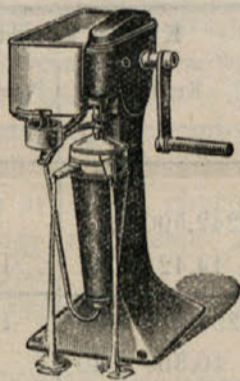
Dne 5. julija v Ormožu (svinjski sejem); v Peklu*, okr. Slov. Bistrica; v Radgoni*.

Dne 6. julija v Lučah (sejem z drobnico), okr. Arvež; v Spielfeldu*, okr. Lipnica; na Ptuju (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 7. julija na Spodnji Polskavi (svinjski sejem), okr. Slov. Bistrica; v Gradcu (sejem z mlado klavno živino).

Oznanila „Gospodarskega Glasnika“ za Štajersko.

Non plus ultra

255—6

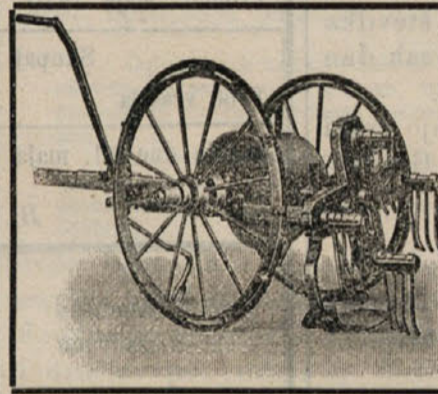
kar zadeva preprostost, je boben pri separatorju „Tubular“. Lična cev, delilec, velik kakor servijetni obroček in dno so edine sestavine; v 1—2 minutah se dajo očistiti in zopet sestaviti.

Zahtevajte brezplačno predstavó za Vaše gospodarstvo primernega separatorja, predloge za zamembo in cenik št. 74.

Separatorji „Tubular“ s parno turbino ali za remenski pogon so tudi špecialiteta in najboljši, kar se jih prodaja.

Karl Ebner
Gradec, Strauchergasse stev. 11.

Sposobni zastopniki zaželjeni!

Novost! Mayfarthov stroj za izkopavanje krompirja. Izkopalnik „WELT“

postavno zavarovan. — Izvanredni uspehi. — Najmočnejše in najsolidnejše sestavljen, dela točno. Posnema človekovo delo. Nemška kmetijska družba ga je imenovala po poskusih z njim „novost in znamenitost“. Izmatajoča vile gonijo zobnata kolesa iz litega jekla brez krhkih gonilnih grjelov. Naravna se lahko tako, da se krompir dene tja, kam hočemo. Prihrani veliko delavskih sil. Izredno lahko za vleči. Poškodovanje krompirja izključeno. Oddaljenost brazd se da naravnati, tako da se lahko uporablja za na redko in gosto posajen krompir. — Zahtevajte posebne cenike o izkopalniku „Welt“ iz tovarne za kmetijske stroje 273—5
Ph. Mayfarth & Co., Dunaj II., Taborstraße Nr. 71.

Novost! 215—5 Patentirano in patenti napovedani!

Vzorec I. se da predrugačiti v vse iz te slike razvidne druge vrste.

Deluje veliko tudi avtomatično. Dobi se povsod, če ne pa naravnost iz tovarne. Ceniki zastoj.

Posebna tovarna za brizgalko
Franc Nechvil-ova tovarna za vinarsko orodje, kletarske stroje in kovinske izdelke Dunaj, V., Margarethenstraße 98 u.

100.000 teh novih in v različne sisteme in vzorce premenljivih univerzal-brizgalk „Hydrolina“

za rastlinstva in za desinfekcijo (razkuženje)

še se sicer ni razprodalo, toda ne bo več trajalo dolgo do tega, kajti to je brizgalka (škropilka) v b o d o č e.

Išče se

oskrbnik - gospodar

ki zna nemški in slovenski. Izvežban mora biti v kletarskih poslih in v oskrbovanju živine; želi se tudi izvežbanost v obdelovanju travnikov, vinogradov in oskrbovanju sadnega drevja. Dobi stanovanje, kurjavo, luč, vrt, zdravniško pomoč in zdravila ter 720 kron na leto. Pri dobri porabnosti se mu zviša plača, kakor jo imajo definitivni gozdarji. Prepisi spričeval (ki se ne vrnejo) s kratkim življenjepisom naj se vpošljejo upravnistvu tega lista pod znamko 228—3

„Graščinsko mesto“ (Herrschaftsposten).

Važno za kmete!

Vlačne grablje in vile prodaja kot specialiteto tvornica 162—6 za vlačne grablje

Franc Hegenbarth, Kunnersdorf pri Schluckenau (Češko).

— Kjer nismo zastopani, pošiljamo naravnost. — Zahtevajte cenik. —

Lekarnarja A. Thierryja balzam

Allein echter Balsam aus der Schutzengel-Apothek des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

pristen edino z nuno kot varstveno znamko.

Dober zoper želodčne krče, napetja, zasluženost, motenje prebave, kašelj, bolezn na pljučih, prsih, hripavost i. t. d. Zunaj čisti rane, lajša bolečine. 12 malih ali 6 velikih steklenic ali 1 posebno velika 5 kron.

Lekarnarja A. Thierryja edino pristna centifolijska maža

učinkuje zanesljivo pri tvorih, ranah in vnetjih, pa naj so še tako stara. 2 dozi 3 krone 60 vinarjev. Pišite lekarni 69—12 „pri angelju varhu“

A. Thierry, Pregrada pri Rogatcu. Dobita se tudi v večini lekarn.

Za umno jesensko gnojenje

s katerim hočemo doseči popolne pridelke, treba pravočasno

kalijeve soli

za zimsko žita in travnike. Fosforjeva kislina in dušec ne moreta sama nikdar narediti največjih pridelkov.

Kajnit

in koncentrirane kalijeve soli pošiljajo vse kmetijske zadruge, podružnice c. kr. kmetijske družbe in zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem v Gradcu, Franzensplatz 2.

Pojasnila in nasvete o porabi vseh umetnih gnojil daje brezplačno

kmetijska posredovalnica kalijevega sindikata na Dunaju VIII/1, Skodagasse 8.

247—W

Oznanila v „Gospodarskem Glasniku“ dosežejo pri veliki izdaji največjo razširjatev.